

DAPHNE Belysande exempel

Att bygga upp ett nytt liv

Kvinnor och flickor från Östeuropa, Afrika, Sydamerika och Asien smugglas in i Europeiska unionen och tvingas in i sexhandeln. De hotas och utnyttjas av hallickar och människosmugglare och det är så gott som omöjligt att ta sig ur denna onda cirkel av våld och exploatering utan hjälp.

Handel med människor, särskilt med kvinnor och barn, är ett växande problem inom EU. Denna grymma handel har blivit en viktig inkomstkälla för organiserade kriminella grupper och småkriminella som vill tjäna pengar på att utnyttja andra. De kvinnor och barn som luras in i prostitution eller pornografi med falska löften om ett bättre liv kommer från många olika länder. Handeln från Central- och Östeuropa är dock den som har ökat mest: varje år beräknas 120 000 kvinnor och barn smugglas in i Västeuropa där de lever under slavliknande förhållanden i ständig rädsla, ofta utan pengar eller identitetshandlingar. Italiens Adriatiska kust lockar turister från hela EU. Men hit kommer också kvinnor som utsatts för människohandel och som tvingas in i prostitution. 1998 inledde *Associazione On the Road* projektet **Escape Route: from the Street to Autonomy** (Flykt: från gatan till självbestämmande) inom Daphne-initiativet.

Praktisk hjälp

Målet med projektet var att erbjuda kvinnorna och flickorna konkret hjälp med att fly från prostitutionen och integreras i det europeiska samhället. Projektledarna samarbetade regelbundet med partner i Belgien, Frankrike, Portugal och Albanien samt andra regioner i Italien.

Tillvägagångssättet var mycket konkret. "Gatuteam" som i allmänhet bestod av två socialarbetare och en läkare tog kontakt med kvinnor på gatan på dagen eller natten i städer som Martinsicuro, Civitanova och Porto St Elpidio i regionerna Abruzzerna och Marche. Teamen erbjöd medicinsk hjälp, delade ut preventivmedel och uppmanade kvinnorna att besöka föreningens två öppna centrum där ytterligare hjälp fanns att få. När teamen stötte på misstänkta underåriga under 18 år gjorde de särskilda ansträngningar för att vinna deras förtroende och arbetade med den lokala polisen för att hjälpa dem ut ur prostitutionen.

Under perioden mars-december 1999 tog teamen 2 028 noggrant dokumenterade kontakter med sammanlagt 330 kvinnor och flickor. De delade ut en rad publikationer på italienska, engelska, albanska, rumänska och ryska med råd om sexuellt överförbara sjukdomar, preventivmedel och lokal hälsovård. Under samma period gjorde personal från centrumen 98 besök för att följa med 60 kvinnor som sökte hälsovårdshjälp och andra tjänster.

Att bekämpa hallickarna och ge de exploaterade kvinnorna en chans

Inom projektet upprättades även ett härbärge där kvinnorna kunde få skyddat logi, mat, utbildning, rådgivning och juridisk hjälp i högst fem månader. Under denna period försökte projektledarna hjälpa kvinnorna att fly från våldet och ange hallickarna. De fick också hjälp med att bygga upp ett nytt självförtroende och skapa sig en plats i samhället. Från och med november 1999 gav artikel 18 i Italiens nya konsolideringsakt om invandring de kvinnor som utsatts för människohandel möjlighet att söka uppehållstillstånd för att stanna i Italien och via projektet inleddes omedelbart förhandlingar för att kvinnorna skulle få identitetshandlingar.

Centrumet var ett hem för 16 kvinnor från bland annat Albanien, Bulgarien, Kina, Kosovo, Nigeria, Sierra Leone och Ukraina. Personalen hjälpte dem att bli självständiga genom arbete eller utbildning eller genom att organisera frivilligt återvändande. Yngre flickor mellan 14 och 15 år placerades i fosterhem i norra Italien och ytterligare 15 kvinnor fick plats på kvinnojourer som drevs av partnerorganisationer. Det fanns dock problem, bland annat när det gällde att vinna kvinnornas förtroende och bryta fördomar inom den lokala befolkningsgruppen och alla fall gick inte att lösa.

Synpunkter på strategin

Det var därför viktigt att öka medvetenheten hos allmänheten, de lokala och sociala myndigheterna samt hälsovårdsmyndigheterna. I takt med att samarbetet med den lokala polisen stärktes började poliserna använda härbärgets som ett tillfälligt skydd för underåriga som de hittat på gatan. Kvinnorna själva kunde påverka strategin och flera av dem omskolades för att kunna arbeta i gatuteamen. När medlen från Daphne-initiativet tagit slut fortsatte Europeiska socialfonden och den italienska regeringen att finansiera utbildning för *operatori di strada* (gatuarbetarna).

På nationell nivå delade föreningen erfarenheter med gruppen för prostitution och kvinnohandel inom *Coordinamento Nazionale delle Comunità d'Accoglienza* (CNCA) (Nationell mottagningssamordning), som består av 30 organisationer från hela Italien.

Föreningen gav också råd till regeringen under dess arbete med att utforma ovannämnda artikel 18.

Samtidigt pågick ett annat Daphne-projekt, **Free Women**. Det var inriktat på utbildning och informationsutbyte mellan organisationerna inom CNCA-nätverket och gav extra feedback till projektet **Escape Route**.

När Kosovokriget bröt ut fruktade *Associazione On the Road* en ökning av antalet kvinnor som tvingades till gatuprostitution i Italien. Med partner i Belgien, Frankrike och Tyskland lyckades föreningen uppnå ytterligare Daphne-finansiering för att genomföra studien **New care intervention models addressed to trafficking victims coming particularly from Kosovo** (Nya metoder för vårdingripanden när det gäller offer för människohandel, särskilt från Kosovo). Studien visade att antalet kvinnor från Balkan som förts in i Italien var lägre än väntat, men samtidigt betonades behovet av en gemensam europeisk metod för att spåra kvinnor från Kosovo och Albanien som kommer till EU via andra vägar.

Självbestämmande

Utvärderingen av projektet **Escape Route** visade att det utgjorde en nyskapande och konkret metod för att hjälpa kvinnor som utsatts för människohandel och att målen för Daphne-initiativet uppfyllts. Via projektet upprättades nationella och gränsöverskridande nätverk av organisationer som arbetar på fältet och ett regelbundet utbyte av uppgifter, strategier och god praxis, tillsammans med uttömmande utvärderingar. Metoden skulle kunna anpassas till andra regioner med hänsyn tagen till den varierande lagstiftningen om handel med kvinnor från olika etniska grupper.

De aktuella projekten har tillsammans bidragit till en vidare förståelse av situationen för kvinnor som smugglats in i EU. Föreningen hoppas kunna följa upp projekten genom att undersöka möjligheter att angripa den dolda eller "underjordiska" prostitutionen på till exempel klubbar och massageinstitut. Den vägledande principen är att bygga upp kvinnornas självbestämmande.

Projekt: Escape route: from the street to autonomy (Flykt: från gatan till självbestämmande)

Ref: 98/273/WC, 98/237/WC, 99/319/WC

Kontaktperson: Marco Bufo

Associazione On the Road,

Via delle Lancette, 27-27/A,

I-64014 Martinsicuro (Teramo)

Italien

Tfn (39-0861) 79 66 66

Fax (39-0861) 76 51 12

e-post: ontheroad@advcom.it